

Tema 6: Stvaranje

Sažeci kršćanske vjere.
Stvaranje je prvi odgovor na
čovjekova temeljna pitanja
glede vlastita podrijetla i
vlastite svrhe.

26.12.2012.

Prethodne teme UVOD

Važnost ispovijedanja istine o stvaranju sadrži temelj spasenjskih nauma Božjih... početak je povijesti spasenja koja dosiže vrhunac u Kristu (*Kompendij*, 51). Biblija (*Post.*

1:1) i Vjerovanje započinju ispoviješću vjere u Boga Stvoritelja.

U odnosu na druga velika otajstva naše vjere (Trojstvo i Utjelovljenje), stvaranje je "prvi odgovor na čovjekova temeljna pitanja glede vlastita podrijetla i vlastite svrhe" (*Kompendij*, 51), za kojim ljudski duh teži i ujedno odgovara u onom dijelu koji mu omogućava filozofska refleksija. Unatoč svim tumačenjima o početku svijeta koja pružaju vjerske kulture tolikih naroda (usp. KKC, 285), specifični pojam stvaranja spoznan je i protumačen samo u židovsko-kršćanskoj objavi.

Stoga je stvaranje otajstvo vjere, ali je u isto vrijeme i istina do koje se može doći ljudskim razumom (usp. KKC, 286). Odnos vjere naspram razuma dobra je polazna točka za evangelizaciju i dijalog na koji su kršćani uvijek pozvani (osobito u

današnje vrijeme) [1], kao što je sv. Pavao činio nasred Areopaga u Ateni (usp. Dj 17:16-34).

Uobičajeno je razlikovati stvaranje kao kreativni čin Boga (aktivno), od stvaranja kao učinka Božjeg djelovanja u stvorenoj stvarnosti (pasivno) [2] Objašnjenje dano u nastavku teksta sadrži glavne dogmatske aspekte stvaranja te je postavljeno u skladu s istim.

1. STVARANJE

1.1. " Stvaranje je zajedničko djelo Svete Trojice" (KKC, 292)

Objava Božja predstavlja kreativnu akciju kao plod Božje svemoći, mudrosti i ljubavi. Djelo stvaranja svijeta posebno se pripisuje Bogu Ocu (usp. *Kompendij*, 52) djelo otkupljenja Sinu, a posvećenje se pripisuje Duhu Svetom. Istovremeno djelovanje Svetog Trojstva *ad extra* (savršenom) u stvoriteljskom djelu,

zajedničko je djelo božanskih osoba, te stoga možemo uzeti u obzir posebnu ulogu svake od osoba u stvaranju, pa ipak "svaka božanska Osoba izvršava zajedničko djelo prema svom osobnom svojstvu" (KKC, 258). To obilježava jednako tradicionalno prisvajanje bitnih atributa (svemogućće, mudro, ljubljeno) za stvoriteljski rad Oca, Sina i Duha Svetoga.

U Nicejsko-carigradskom vjerovanju ispovijedamo našu vjeru u "jednoga Boga, Oca svemoguććega, Stvoritelja neba i zemlje", u jednoga Gospodina Isusa Krista... po kome je sve stvoreno"; i u Duha Svetoga "Gospodina i životvorca"(DS 150). Kršćanska vjera ne govori samo o stvaranju *ex nihilo*, iz ničega, što upućuje na svemoguććeg Boga Oca, već i o stvaranju sazdanom na razumu, s mudročću Boga-Logosa kroz kojeg je sve stvoreno (Iv 1:3); kao i stvaranje *ex amore*, sazdanom iz

ljubavi (GS 19), kao plod slobode i ljubavi koja je Bog, Duha koji izlazi iz Oca i Sina. Drugim riječima, vječni ophod triju božanskih Osoba temelj je njihovog stvaranja [3].

Kao što ne postoji proturječje između jedinstvenog Boga i tri božanske Osobe, tako ne postoji niti proturječje između stvaralačkog djelovanja koje obilježava različite načine kojom svaka od Osoba djeluje.

" Stvoritelj neba i zemlje "

„U početku stvori Bog nebo i zemlju“: tim se prvim riječima Pisma tvrdi troje: vječni Bog je dao početak svemu što postoji izvan njega; samo on je stvoritelj (glagolu „stvoriti“ – u hebrejskom „bara“ – uvijek je Bog subjekt); sveukupnost onoga što postoji (izraženo riječima „nebo i zemlja“) ovisi o onome koji mu daje da bude (KKC, 290).

Doslovno govoreći samo Bog može stvarati [4], stvaranje podrazumijeva pravljenje stvari iz ničega (*ex nihilo*), a ne iz nečega što bi prije bilo. Za stvaranje je potrebna beskonačna prokreacija koja pripada samo Bogu (usp. KKC, 296-298). Stvoriteljsku svemogućnost pridajemo Bogu Ocu kako dolikuje, jer u Trojstvu (u klasičnom izrazu) on je *fons et origo*, izvor i porijeklo: Prva Osoba, početak bez početka.

Kršćanska vjera drži da je temeljna razlika u svemu što postoji, razlika između Boga i njegovih stvorova. U ranim stoljećima tumačenje razlike između materije i duha dovelo je do međusobno nepomirljivih stajališta (materijalizam i spiritualizam, dualizam i monizam). Kršćanstvo se protivi takvim i sličnim stajalištima i govori da su i materijalne stvari isto (kao i duh) stvorene od jednog transcendentnog Boga. Kasnije sveti Toma razvija u okviru svoje filozofije

metafizičko stvaranje koje opisuje Boga kao izvor i stvoritelja svega stvorenja (*Ipsum Esse Subsistens*). Kao prvi uzrok, Bog je potpuno transcendentan u odnosu na svijet. U isto vrijeme, snažno participira svojim bivstvovanjem u stvorenjima, on je blisko prisutan u njima, ona ovise potpuno o njemu kao izvoru vlastite egzistencije. Bog je *superior summo meo* i u istom trenutku *intimior intimo meo* (viši od najvišega u meni, nutarniji od najnutarnijeg u meni) (sv Augustin, *Ispovijesti* 3, 6, 11; usp. KKC, 300).

"Kroz njega je sve stvoreno"

Mudrosna književnost Starog zavjeta predstavlja svijet kao plod Božje mudrosti (usp. *Mudr* 9:9). "Svijet nije proizvod kakve god nužnosti, slijepe sudbine ili slučaja" (KKC, 295), ali je razumljivo da je ljudski razum, sudjelujući u božanskom poimanju isto mogao shvatiti, iako ne bez

velikog napora, te samo u duhu poniznosti i poštovanju prema Stvoritelju i njegovom radu (usp. *Job* 42: 3; usp. KKC, 299). Takav razvoj dosiže svoj puni izražaj u Novom zavjetu. Određivanjem Sina, Isusa Krista Logosom (usp. *Iv* 1:1) potvrđuje da je Božja mudrost Osoba, utjelovljena Riječ, po kojoj je sve stvoreno (*Iv* 1: 3). Sveti Pavao oblikuje odnos stvorenih stvari s Kristom, pojašnjavajući da je sve stvoreno u njemu, po njemu, i za njega (*Kol* 1: 16-17).

To je između ostalog razlog postojanja svemira (usp. KKC, 284) [5]. Kršćanstvo od samih početaka ima povjerenje u sposobnost ljudskog razuma da razluči sa sigurnošću smisao toga postojanja (znanstveno, filozofski i sl.) i dođe do zaključaka koji nisu u suprotnosti s vjerom, jer proizlaze iz istog ishodišta.

Danas nije neuobičajeno nailaziti na ljude koji nameću lažne antiteze, kao na primjer odnos stvaranja i evolucije. U stvarnosti, epistemologija ne samo da postavlja u pravilan odnos u cijelosti područje prirodne znanosti i vjere, nego i priznaje unutar filozofije određeni vid posredovanja, dok sama prirodna znanost pomoću vlastitih metoda i ciljeva ne može pokriti čitavo područje ljudskog razuma; vjera u ovom istom svijetu treba filozofsku kategoriju, kako bi mogla formulirati svoje značenje i ući u dijalog sa ljudskom razboritošću [6].

S toga je prirodno da od samih početaka, Crkva traži dijalog s intelektom. Um je svjestan svoje stvorene naravi, od toga da sam sebi nije dao postojanje, kao niti to da može uređivati svoju budućnost u cijelosti. Um bi trebao biti otvoren prema onome što ga nadilazi, prema onome iz čega je nastao.

Paradoksalno, um je zatvoren u sebe, misli da može u sebi pronaći odgovor na najdublja pitanja, da bi konačno završio u nihilizmu, iracionalizmu i sl. Pri tome potvrđujući apsurd svoje egzistencije padajući u nemogućnost prepoznavanja onoga što je stvarno.

„Gospodin i životvorac“

"Vjerujemo da svijet proizlazi iz slobodne Božje volje; on je želio da stvorenja imaju udjela u njegovu bitku, u njegovoj mudrosti u njegovoj dobroti: 'Jer ti si sve stvorio, i tvojom voljom sve postade i bi stvoreno' (*Otk* 4,11)... 'Gospodin je dobar svima, milosrdan svim djelima svojim' (*Ps* 145:9)." (KKC, 295). Kao posljedica toga, "Stvorenje je proizašlo iz Božje dobrote te ima u njoj udjela – i vidje Bog da je dobro... veoma dobro' (*Post* 1: 4, 10, 12, 18, 21, 31) – jer Bog hoće stvorenje kao dar čovjeku" (KKC, 299).

Ove osobine, dobrota i dar slobode omogućuju nam da otkrijemo djelovanje Duha Svetoga, "koji je lebdio nad vodama" (*Post* 1:2), Osoba – dar u Trojstvu, Ljubav između Oca i Sina. Crkva ispovijeda svoju vjeru u stvaralačkom radu Duha Svetoga, darovatelja života i izvor svakog dobra [7].

Kršćanska potvrda Božjeg slobodnog djelovanja omogućuje nam prevladati ograničenja različitih stajališta, stavljajući sve potrebe u Boga, tako da se izdignemo nad fatalizam ili determinizam. Ne postoji ništa u Bogu ili izvan Boga što bi ga obvezivalo na stvaranje. Što ga na to pokreće? Koja je svrha da nas stvara?

1.2 "Svijet je stvoren na slavu Božju" (Prvi vatikanski sabor)

Bog je sve stvorio "ne da slavu uveća, nego da slavu očituje, da svoju slavu priopći" (Sv. Bonaventura, *In Li Sent.*

1, 2, 2, 1). Prvi vatikanski sabor (1870) uči da "taj jedan, jedini istiniti Bog, u svojoj dobroti i svojom svemoćnom silom, ne da uveća svoje blaženstvo, niti da postigne svoje savršenstvo, nego da ga očituje dobrima koja daruje svojim stvorenjima, od početka vremena stvorio je iz ničega i jedno i drugo stvorenje, to jest duhovno i tjelesno" (DS 3002; usp. KKC, 293).

"Slava je Božja u tome da se ostvari očitovanje i priopćivanje njegove dobrote, radi kojih je svijet stvoren. Bog je od nas načinio 'posinjenu djecu po Isusu Kristu', dobrohotnim naumom njegove volje, *na hvalu i slavu njegove milosti*" (Ef 1: 5-6). "Jer slava je Božja živi čovjek, a čovjekov je život gledanje Boga (Sv Irenej, *Adversus Haereses*, 4, 20, 7)" (KKC, 294).

Nasuprot dijalektike proturječnosti (kao kod manihejskog dualizma i

monističkog idealizma u Hegela), Božja slava, u svrhu stvaranja ne podrazumijeva negiranje čovjeka, nego je naprotiv čovjek bitna pretpostavka za njeno ispunjenje. Korijeni kršćanskog optimizma nalaze se u zajedničkom veličanju Boga i čovjeka; "čovjek je velik samo ako je Bog velik" [8]. Kršćanski optimizam i razum potvrđuju potpuno predanje dobru, ali nikako nisu slijepi prema zlu prisutnom u svijetu i povijesti.

1.3 Uzdržavanje i Providnost. Zlo

Stvaranje nije ograničeno samo na početak. "Po stvaranju Bog ne prepušta stvorenje njemu samome. Daje mu ne samo da bude i da postoji, nego ga svaki čas uzdržava u bitku, daje mu da djeluje i nosi ga prema njegovu cilju" (KKC, 301). Sveto pismo uspoređuje Božji zahvat u povijesti sa činom stvaranja (usp. Iz 44: 24; 45:8; 51:13). Knjiga

Mudrosti nadalje pojašnjava Božje djelovanje kojim održava svoja stvorenja u postojanju. "Kako bi moglo nešto postojati, kad ti to ne bi htio? Kako bi bilo održano, kad ti to ne bi zvao na postojanje?" (*Mudr 11: 25*). Sveti Pavao ide dalje pa taj poziv na očuvanje prenosi na Krista: "On je prije svega, i sve postoji u njemu" (*Kol 1: 17*).

Bog kršćana nije niti urar niti arhitekt, koji nakon što bi odradio svoj posao, nema više potrebe da se vraća istom. Takve slike Boga su zapravo preslike od deizma prema kojima Bog više ne zahvaća svojim djelovanjem ovaj svijet. Na taj način iskrivljuju pojam istinskoga Boga Stvoritelja, jer odvajaju Božje postojanje od Božjeg djelovanja u svijetu [9].

Božje očuvanje djeluje poput mosta između čina stvaranja i Božjeg upravljanja u svijetu (providnosti).

Bog ne samo da stvara svijet i održava ga u postojanju, nego i "svoja stvorenja privodi konačnome savršenstvu na koje ih je On pozvao" (*Kompendij*, 55).

Svjedočanstvo Svetog pisma jednodušno pokazuje apsolutnu nezavisnost Boga, stalno smo svjedoci njegove očinske skrbi, od najmanjih stvari do najvećih svjetskih i povijesnih događaja (usp. KKC, 303). U tom kontekstu Isus se otkriva kao "utjelovljena" Božja providnost, koja se kao Dobri pastir brine za materijalne i duhovne potrebe čovječanstva (*Iv* 10: 11, 14-15; *Mt* 14: 13-14, itd.), i uči nas da se predamo njegovoj zaštiti (*Mt* 6: 31-33).

Ako Bog stvara, uzdržava i usmjerava svijet prema dobru, zašto postoji zlo? "Na ovo pitanje koje se nameće i koje je neizbježno, koliko bolno toliko i tajnovito, nije dovoljan nikakav brzi odgovor. Samo cjelina

kršćanske vjere sačinjava odgovor na to pitanje... Nema nijednog dijela kršćanske poruke koji nije, pod nekim vidom, odgovor na problem zla" (KKC, 309).

Stvaranje nije dovršeno u samom početku, stvoreno je kao nešto "na putu" (*in statu viae*), prema nekom konačnom savršenstvu za koje ga je Bog odredio i koje još treba dostići. Za ispunjenje njegova nauma, Bog samo uz suglasnost čovjeka, daje moć ljudima da imaju slobodnog udjela u njegovoj providnosti, poštujući njihovu slobodu, čak i kada je krivo koriste (usp. KKC, 302, 307, 311). Ono što doista iznenađuje jest to da Bog, "u svojoj svemogućoj providnosti, može izvući dobro iz posljedica nekog zla" (KKC, 312). Velika je i tajanstvena istina da "Bog sve okreće na dobro onima koji ga ljube (*Rim 8: 28*) [10].

Iskustvo zla čini se kao da želi pokazati napetost između Božje svemogućnosti i njegove dobrote, u djelovanju kroz povijest. Odgovor (koji je i sam misteriozan u sebi) za ovaj prividni sukob, leži u događaju Kristova Križa, koji otkriva Božji "oblik postojanja", te je stoga izvor mudrosti za čovječanstvo (*sapientia crucis*, mudrost Križa).

1.4 Stvaranje i spasenje

Stvaranje je "prvi korak prema savezu jedinoga Boga s njegovim narodom" (*Kompendij*, 51). Biblijsko stvaranje otvoreno je za Božje spasonosno djelovanje u povijesti, koje dosiže puninu u pashalnom misteriju Krista, kao vrhuncu savršenstva na kraju vremena. Stvaranje je izvršeno u vidu Šabata, sedmog dana Bog počinu, toga je dana dovršio svoje djelo prvog stvaranja i sviće osmi dan kojim započinje čudesno djelo:

otkupiteljsko djelo, novo stvaranje u Kristu (usp. 2 Kor 5: 7; KKC, 345-349).

Ovime smo pokazali neprekidni, jedinstveni Božji plan stvaranja i otkupljenja. Između toga ne postoji diskontinuitet, nego veza, jer čovjekov grijeh nije onespособio Božje djelo. Odnos između stvaranja i spasonosnog djela može se izraziti time da je s jedne strane, stvaranje, prvo spasonosno djelo, a s druge strane otkupljenje, koje ima karakter novog stvaranja. Ovaj odnos baca svjetlo na vrlo važna gledišta kršćanske vjere, kao što je postojanje naravnog reda milosti i nadnaravne egzistencije čovjeka.

2. Stvorena stvarnost

Učinak Božjeg stvarateljskog djelovanja je čitav stvoreni svijet, "nebo i zemlja" (*Post* 1: 1). Bog je "Stvoritelj svega, vidljivoga i nevidljivoga, duhovnog i tjelesnog; koje je stvorio svojom svemoćnom

snagom na početku vremena ni od čega, duhovno i tjelesno, anđele i zemaljski svijet; i zatim čovjeka sastavljena od duha i tijela" [11].

Kršćanstvo nadvladava monizam (koji drži da su materija i duh jedinstveni, Bog i svijet su identični, apsolutno razumljivi sami po sebi), i dualizam (prema kojem su materija i duh dva principa, izvorno potpuno oprečnih načela).

Čin stvaranja pripada Božjoj vječnosti, ali je učinak stvaranja obilježen u vremenu. Objava navodi da je svijet stvoren na početku vremena [12], kazujemo da je svijet stvoren zajedno s vremenom, što je u potpunom skladu s Božjom namjerom da se otkrije u povijesti spasenja.

2.1 *Duhovni svijet: anđeli*

"Postojanje duhovnih, netjelesnih bića koje Sveto pismo obično naziva

anđelima, vjerska je istina. Svjedočanstvo Pisma o tome je jasno kao što je i Predaja "jednodušna" (KKC, 328). Obje zajedno pokazuju njihovu dvostruku ulogu, davanje hvale Bogu i vjesnici njegovog spasonosnog plana. Novi zavjet prikazuje anđele u odnosu na Krista: sve postoji po njemu i za njega je stvoreno (usp. *Kol* 1: 16), oni zaštićuju Isusov život od rođenja pa do uzašašća, oni su blagovjesnici njegovog drugog slavnog dolaska (KKC, 333).

Na isti način anđeli su prisutni od početka života Crkve, koja uživa tajnovitu i moćnu anđeosku pomoć i u liturgiji se sjedinjuje s njima dok se klanja Bogu. Od djetinjstva svaki ljudski život je okružen njihovom zaštitom koji ga vodi u život (usp. KKC, 334-336).

Teolozi (posebno sv. Toma Akvinski, "Doktor za Anđele") i učiteljstvo

Crkve zaronili su duboko u prirodu tih duhovnih stvorova koji imaju razum i volju, oni su osobna i besmrtna stvorenja, koja po savršenstvu nadilaze sva vidljiva stvorenja (usp. KKC, 330).

Anđeli su stvoreni u neopozivom izboru. Nakon što su pali u grijeh, Sotona i ostali demoni koji su stvoreni od Boga po naravi dobri, ali su od sebe postali zli – zavodjenjem iz zavisti strovaljuju naše praroditelje u grijeh (usp. KKC, 391-395).

2.2 Vidljivi svijet

Bog je "stvorio vidljivi svijet u svemu njegovu bogatstvu, raznolikosti i redu. Pismo prikazuje Stvoriteljevo djelo na simboličan način kao slijed šest „radnih dana“, koji završavaju „počinkom“ sedmoga dana (*Post* 1: 1-2, 4)" (KKC, 337). "Crkva je više puta morala braniti dobrotu stvorenja, pa i tvarnoga svijeta (usp. DS 286; 455-463; 800; 1333; 3002)" (KKC, 299).

"U samom temelju stvaranja, vidljivi svijet ima svoj ustroj, istinu, izvrsnost, vlastite zakone i uređenje" (GS 36, 2). Mudrost i dobrotu stvorenih bića ima počelo u jednom Bogu Stvoritelju, kojeg istovremeno čine tri Božanske osobe. Dakle, stvoreni svijet je pravi odraz djelovanja Božanskih Osoba: „ Bog je ostavio tragove svoga trojstvenog bića u stvoriteljskom djelu“ [13].

Svemirska ljepota, red i sklad su Božje djelo. Postoji solidarnost i stupnjevitost među stvorenjima koji nas trebaju dovesti do smislenog stava o poštivanju zakona upisanih u svako stvorenje i odnosima koji proizlaze iz naravi koja njima upravlja (usp. KKC 339, 340, 342, 354). Svemir je stvoren za čovjeka, koji je dobio od Boga vlast da upravlja zemljom (usp. *Post* 1: 28). Ova vlast ne znači poziv na despotsku eksploataciju prirode, već poziv za sudjelovanje u Božjoj

stvaralačkoj moći: svojim radom čovjek surađuje u savršenom stvaranju.

U posljednjih nekoliko desetljeća kršćani dijele zabrinutost i osjetljivi su prema ekološkoj osviještenosti, ali pri tome se ne zauzimaju za nejasnu divinizaciju svijeta već jasno razlikuju stvaranje čovjeka od stvaranja drugih bića. Time potvrđuju nadmoć čovjeka kao „vrhunca Božjega stvarateljskog djela“ (KKC, 343).

2.3 Čovjek

Ljudska bića zauzimaju jedinstveno mjesto u stvarateljskom djelu Boga, budući da sudjeluju istovremeno u vidljivoj i duhovnoj stvarnosti. Sveto pismo kaže da je Bog stvorio čovjeka „na svoju sliku“ (*Post* 1: 26). Čovjek je postavljen od Boga na čelo stvaranja vidljivog i kao takav uživa poseban ugled, jer je „od svih vidljivih stvorova samo čovjek sposoban

upoznati i ljubiti svoga stvoritelja. On je jedini pozvan da spoznajom i ljubavlju dijeli Božji život. U tu je svrhu stvoren, i to je temeljni razlog njegova dostojanstva“ (KKC, 356; usp. 1701-1703).

Muško i žensko, u svoj raznolikosti i jednakosti, stvoreni su, oboje ih je Bog htio, u jednakom dostojanstvu kao osoba (usp. KKC, 357, 369, 372). Oboje imaju jedinstvo duše i tijela, pri čemu se duša mora smatrati formom tijela. Budući da Bog svaku duhovnu dušu neposredno stvara (nije proizvedena od strane roditelja) ona je besmrtna (KKC, 366).

Duhovnost i besmrtnost duše može se potvrditi i filozofskim pristupom. Redukcionizam govori da su ljudska bića produkt biološke evolucije (apsolutni evolucionizam). U stvarnosti postoji velika ontološka prepreka koja ne može biti objašnjena evolucijom. Na primjer, moralna svijest i sloboda čovjeka,

koji pokazuju i dalje nadmoć nad vidljivim, materijalnim svijetom, te su znak posebnog dostojanstva osobe.

Istinitost stvaranja nam pomaže da se prevlada negacija slobode (determinizam) i ekstremno, preuveličavanje slobode. Ljudska sloboda je stvorena, a ne apsolutna i postoji u međusobnom odnosu sa istinom i dobrotom. San o slobodi kao čistoj moći, proizvoljan je i iskrivljuje sliku čovjeka i Boga.

Čovjek sudjeluje u stvarateljskoj Božjoj snazi pomoću vlastite aktivnosti i radom [14]. Osim toga ljudski razum i volja, kada sudjeluju, oni su iskra Božje mudrosti i ljubavi. Dok je ostatak vidljivog svijeta tračak Trojstva, čovjek je istiniti *imago Trinitas*, slika Trojstva.

3. NEKE PRAKTIČNE POSLJEDICE ISTINE O STVARANJU

Radikalnost Božjeg stvaranja i spasonosnog djelovanja traži od čovjeka odgovor koji je također radikalan: "Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom snagom svojom" (*Deut 6: 5; Mt 22:37; Mk 12: 30; Lk 10: 27*). To je naš odgovor Bogu, da ćemo tako naći pravu sreću, to je jedino što čini našu slobodu potpunom.

Bog stvara i spašava čitavog čovjeka i sve ljude. Odgovarajući na Božji poziv i ljubeći ga svim svojim bićem, istinski je ujedinjeno dovođenje njegove ljubavi cijelom svijetu [15].

Naše poznavanje i čuđenje prema Božjoj svemoći, mudrosti i ljubavi dovode nas do stava poštovanja, klanjanja i poniznosti, života u prisutnosti Božjoj, znajući da je svaki od nas dijete Božje. U isto vrijeme, vjera u providnost vodi kršćane prema sinovskom povjerenju u Boga,

u svim okolnostima: zahvalnošću za sva dobra koja smo primili, s jednostavnim predanjem Bogu u okolnostima koje katkad mogu biti loše, budući da Bog svao zlo okrene na dobro.

Svjesni da je sve stvoreno na slavu Božju, kršćani trebaju u svim svojim aktivnostima težiti istini koja ispunjava naše živote srećom: na slavu Božju, a ne za vlastito častohleplje. Moramo se boriti da naše namjere u aktivnostima ne budu egoistične, tako da može kazati da je jedina svrha našega života ova : *Deo omnis gloria*, sve na slavu Boga!
[16]

Bog je izabrao čovjeka na čelu njegova stvaranja, dajući mu vlast nad svijetom, tako da ga obavlja savršenim radom. Ljudske djelatnosti se mogu smatrati sudjelovanjem u Božjem stvaranju.

Veličina i ljepota stvorenja pobuđuje u nama divljenje i pitamo se o podrijetlu i sudbini svijeta i čovječanstva, što nam pomaže uvid u stvarnost našeg Stvoritelja. Kršćani u dijalogu s nevjernicima mogu izazvati slična pitanja, trebaju pomagati ljudima da otvore svoja srca i umove prema svjetlu Stvoritelja. Štoviše, u razgovorima s vjernicima drugih religija, odlična polazna točka je istina o stvaranju, jer je istina da se može dio podijeliti s obzirom da u pozadini postoje neke temeljne moralne vrijednosti s obzirom na dostojanstvo ljudske osobe.

Santiago Sanz

Bibliografija:

[1] Benedikt XVI, govor za članove Rimske Kurije, 22. prosinac 2005.

[2] Sv. Toma, *De potentia*, q.3, a.3

[3] Sv. Toma, *Super Sent.*, lib. 1, d. 14, q. 1, 1. 1

[4] nap. usporedba stvaranja čovjeka nije analogija nego metafora prema Bogu

[5] Benedikt XVI, Homilija u Regensburgu, 12. studeni, 2006.

[6] nap. znanstveni racionalizam i protuznanstveni fideizam moraju biti korigirani

[7] Ivan Pavao II, Enciklika *Dominum et Vivificantem*, 18. 05. 1986.

[8] Benedikt XVI, Homilija, 15. kolovoz 2005.

[9] Sv. Toma, I, q. 104, a. 1, ad 3

[10] usp. Josemaria Escriva, *Brazda*, 127

[11] IV Lateranski sabor (1215), DS 800

[12] IV Lateranski sabor (3002), DS 800

[13] Sv. Toma, *Summa Theologiae*, 1, q. 45, a. 7

[14] usp. Josemaria Escriva, *Prijatelji božji*, 57.

[15] usp. Josemaria Escriva, *Put*, 961.

[16] usp. Josemaria Escriva, *Put*, 780; *Brazda*, 647; *Kovačnica*, 611, 639, 1051.

Još vidi u:

Kompendij Katekizma Katoličke Crkve, 51-72

DS: Denziger-Schonmetzer, *Enchiridion Symbolorum* etc., 36th ed. (Herder 1976), nos. 125, 150, 800, 806, 1333, 3000-3007, 3021-3026, 4319, 4336, 4341.

GS: II Vatikanski sabor, *Gaudium et Spes*, 10-18, 19-21, 36-39.

Ivan Pavao II, *Bog, Otac i Stvoritelj*

Preporučeno za čitanje

Sveti Augustin, *Ispovijesti*, knjiga XII

Sveti Toma Akvinski, *Summa Theologiae*, 1, QQ. 44-46

St. Josemaria, Homily "Passionately Loving the World," in *Conversations with Msgr. Escrivá de Balaguer*, 113-123.

Joseph Ratzinger, *In the Beginning: a Catholic Understanding of the Story of Creation and the Fall*, OSV 1990

John Paul II, *Memory and Identity*, Weidenfeld & Nicolson, London, 2005.

Santiago Sanz

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/tema-6-stvaranje/](https://opusdei.org/hr-hr/article/tema-6-stvaranje/)
(8.04.2026.)